

WYJAZD STUDYJNY ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ I DZIEDZICTWO KULTUROWO-PRZYRODNICZE NA OBSZARACH CHRONIONYCH

Wizyta w Partnerstwie Puszczy Kozienickiej „Lokomotywa” i Bieszczadzkiej Fundacji „Partnerstwo dla środowiska”

W dniach 10-13 września 2009r. w ramach dobrych praktyk i wymiany doświadczeń (Odnowa wsi, Grupy Partnerskie), odbył się wyjazd studyjny pn. „Zrównoważony rozwój i dziedzictwo kulturowo – przyrodnicze na obszarach chronionych” - Wizyta w Partnerstwie Puszczy Kozienickiej „Lokomotywa” i Bieszczadzkiej Fundacji „Partnerstwo dla Środowiska”. W wyjeździe uczestniczyło 50 osób. Wkład gminy w koszty organizacji wyjazdu studyjnego to: koszt transportu, koszty organizacji wizyt studyjnych w Partnerstwie Puszczy Kozienickiej „Lokomotywa” i Bieszczadzkiej Fundacji „Partnerstwo dla środowiska”, oraz koszty usług przewodnickich w Kazimierzu Dolnym i bilety wstępu do Zespołu Pałacowo-Parkowego w Kozłowie. Pozostałe koszty organizacji wyjazdu studyjnego (noclegi, wyżywienie, ubezpieczenie, parkingi, koszty pobytu kierowcy oraz dodatkowych atrakcji jak np. organizacja ogniska) uczestnicy wyjazdu ponosili we własnym zakresie (w ramach indywidualnych wpłat od każdego uczestnika wyjazdu).

Pierwszego dnia wyjazdu, jego uczestnicy razem z Panem Pawłem Szwedem – aktorem, Prezesem Fundacji Polskich Kolei Wąskotorowych i z pracownikiem Nadleśnictwa Kozienice Panią Lidią Zaczyńską zwiedzili Skansen Leśnej Kolei Wąskotorowej im. Jana Szweada w Pionkach. Podczas spaceru Ścieżką dydaktyczną „Królewskie źródła” dowiedzieli się jakie problemy i trudności napotykają na swej drodze zarówno samorządy jak i organizacje pozarządowe przy realizacji zamierzonych celów, takich jak np. realizacja programu pn. „Produkt Kulturalno – Turystyczny Puszczy kozienickiej”, którego celem jest odbudowa infrastruktury i stworzenie możliwości rozwoju turystyki kulturowej w regionie Puszczy Kozienickiej i na jej obrzeżach. Podobnie jak w gminie Nowosolna leżącej na terenie PKWŁ, wiele niedogodności związanych jest z faktem, że Partnerstwo i Fundacja działają na obszarze chronionym pod względem przyrodniczym – Puszcza Kozienicka, oraz w związku z funkcjonowaniem na ich terenie obszarów europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000.

Najnowszym działaniem Fundacji jest reaktywacja, całkowicie zlikwidowanej na początku lat osiemdziesiątych XX wieku, kolei leśnej w lasach Puszczy Kozienickiej. Jest to precedensowe działanie w skali naszego kraju. Od 2002 roku na teren byłej parowozowni kolei leśnej sprowadzono tabor na tor o prześwicie 600 mm. Równolegle prowadzono remont hali parowozowni. 18 czerwca 2005 roku nastąpiło otwarcie Skansenu Kolei Leśnej w Pionkach i tym samym zakończono pierwszy etap odbudowy tej kolei. Kolejny etap to odbudowa fragmentu linii kolei leśnej wiodącej z Pionek do Garbatki Letnisko.

Uczestnicy wyjazdu studyjnego wysłuchali też kilku krótkich prelekcji na tematy opracowane przez pracowników Urzędu Gminy Garbatka-Letnisko i Gminy Pionki, oraz Pana Pawła Szweada.

Tego samego dnia wraz z przewodnikiem zwiedzili Kazimierz Dolny: Kościół Farny, Ruiny Zamku i Basztę, Górę Trzech Krzyży, Rynek ze starą zabytkową studnią i kamienicami. Noc spędzili w Firleju, skąd blisko już było do Kozłówki. Drugiego dnia zwiedzili Zespół Pałacowo-Parkowy w Kozłówce – najlepiej zachowaną w Polsce rezydencję arystokratyczną, obecnie Muzeum Zamoyskich, wyróżniające się autentycznością i wiernością w utrzymaniu dawnego wyglądu zarówno zabytkowych wnętrz jak i otoczenia. Sąsiedztwo Kozłowieckiego Parku Krajobrazowego podkreśla związki architektury z walorami przyrodniczymi okolicy. Wnętrza pałacu zachowane w pierwotnym układzie, zachwycają bogatą kolekcją malarstwa, rzeźby, i rzemiosła artystycznego z XVIII, XIX i początku XX wieku. Wyjątkowy wystrój pomieszczeń przywołuje atmosferę dawnej siedziby magnackiej z czasów jej największej świetności za I ordynata Konstantego Zamoyskiego (1846-1923). Obok pałacu znajduje się kaplica pałacowa wzorowana na kaplicy królewskiej w Wersalu, wzniesiona w latach 1903-1909 wg projektu Jana Heuricha mł. W budynku dawnej powozowni mieści się jedyna w Polsce Galeria Sztuki Socrealizmu. Ta niezwykła wystawa, prezentująca najciekawsze prace ze znajdujących się w Muzeum wielkich zbiorów sztuki socrealistycznej, ma charakter polityczno – dydaktyczno - artystyczny, gdyż przez umiejętnie dobrane eksponaty ostrzega przed wszelkimi przejawami sztuki sterowanej przez rządy totalitarne.

Zorganizowana w 2002 r. Powozownia mieści się w budynku dawnej stajni cugowej, gdzie trzymano także powozy, a w okresie międzywojennym samochody. Obejmuje historyczne pojazdy konne z XIX i pocz. XX w. ze zbiorów Muzeum-Zamku w Łańcucie. Wyeksponowane są tu też obiekty związane z podróżowaniem i uprawianiem sportów konnych i rowerowych, m.in. rowery, bicykl, latarnie i zegary powozowe, uprząże, siodła, wyposażenie podrózne itp., ze zbiorów własnych, a także z Muzeum-Zamku w Łańcucie, Muzeum Sportu i Turystyki oraz Muzeum łowiectwa i Jeździectwa w Warszawie.

Dalszą część podróży stanowił przejazd w Bieszczady do miejsca zakwaterowania - ośrodka wypoczynkowego „Uroczysko” w Zwierzyniu.

Trzeciego dnia o godz.8⁰⁰ odbyło się spotkanie z przedstawicielami Fundacji Bieszczadzkiej: Panem Bogusławem Pyzochą - Dyrektorem Fundacji Bieszczadzkiej i Grzegorzem Sitko - leśnikiem, biologiem i przewodnikiem górskim, reprezentującym Przedsiębiorstwo Społeczne „Zielony Rower”. Podczas spotkania przedstawiono prezentację nt. „Ekonomia społeczna na przykładzie Przedsiębiorstwa Społecznego „Zielony Rower” oraz partnerstwo trójsektorowe na przykładzie Grupy Partnerskiej „Zielone Bieszczady”. Przedsiębiorstwo Społeczne - Firmę „Zielony Rower” utworzono w roku 2006 (wpis do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych Fundacji Bieszczadzkiej Partnerstwo dla Środowiska) dzięki projektowi „Gospodarka Społeczna na Bursztynowym Szlaku” realizowanemu w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Obecnie pełni funkcję koncesjonowanego touroperatora produktów „zielonorowerowych” (szlaki piesze i rowerowe, warsztaty artystyczne, gospodarstwa agroturystyczne, imprezy szkoleniowe, produkty lokalne). Uzyskane zyski z działalności Przedsiębiorstwa Społecznego zasilają Fundusz Grupy Partnerskiej „Zielone Bieszczady”, który finansuje rozwój lokalnych inicjatyw w regionie. Dalsza część wizyty studyjnej w Bieszczadach to przejazd do Orelca do Zagrody Magija i Centrum Ginących Zawodów oraz udział w pokazach i warsztatach rękodzielniczych (garncarstwo, malowanie na szkle , wyrób krywulek bojkowskich, wypiek ciast w tradycyjnym piecu). Następny etap to przejazd do Hoczwi - wizyta w pracowni i spotkanie z artystą i gawędziarzem, zwanym też „Zakapiorem bieszczadzkim” Zdzisławem Pękalskim pn. „Ikona inaczej pisana”. Po obiedzie w Karczmie Łemkowyna w centrum Cisnej i odwiedzeniu słynnej Siekierzady przed którą w ostatnim czasie ustawiono kapliczkę upamiętniającą wszystkich nieżyjących już Zakapiorów Bieszczadzkich, grupa spotkała się w Gminnym Centrum Kultury i Ekologii z Panią Jolantą Bryk – referentem ds. kultury, która opowiedziała o roli i funkcjonowaniu Gminnego Centrum Kultury i Ekologii w Cisnej. W imieniu Pani Dyrektor – Sylwii Wieleba-Maślany zaproponowała dalszą współpracę pomiędzy gminą Nowosolna i gminą Cisna w zakresie kultury i ekologii. Objazd po Bieszczadach zakończył tego dnia przejazd przez Wetlinę do Bieszczadzkiego Parku Narodowego i spacer po terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego – Przełęcz Wyżniańska . Grupie przez cały dzień towarzyszyli Pan Grzegorz Sitko, oraz sołtys sołectwa Uherce Mineralne Pan Eugeniusz Urbaniak, który w bieżącym roku gościł w naszej gminie podczas Majówki Samorządowej.

Ostatni dzień wyjazdu to wizyta w Myczkowcach, gdzie 16 października 2007 w ośrodku Caritas zostało otwarte Centrum Kultury Ekumenicznej. Centrum powstało z inicjatywy księdza Bogdana Janika, dyrektora ośrodka w Myczkowcach i zostało zadedykowane Janowi Pawłowi II - wielkiemu orędownikowi ekumenizmu. Na blisko hektarowej powierzchni zgromadzono tu 140 makiet cerkwi greckokatolickich, prawosławnych oraz kościołów rzymskokatolickich z terenu południowo-wschodniej Polski, Słowacji oraz Ukrainy. Wszystkie miniatury wykonano w skali 1:25. Znajdują się tu świątynie istniejące do dziś, jak i te, których na żywo już nie zobaczymy. Centrum Kultury Ekumenicznej ma m.in. sprzyjać spojrzeniu, że ponad tym co dzieliło

poszczególne wyznania, ponad zaszcłociami historycznymi powinna zapanować Miłóść. Tę prawdę przypomina wszystkim wchodzącym do Centrum Kultury Ekumenicznej napis znajdujący się nad główną bramą: "Ponad wszystkim niech będzie miłóść".

Kolejny punkt programu to spacer po największej w Polsce zaporze wodnej w Solinie.

Zapora solińska jest największą tamą w Polsce - ma 664 m długości i 82 m wysokości. Budowę zapory solińskiej ukończono w 1968 r. W wyniku przegrodzenia Sanu powstało największe pod względem pojemności sztuczne jezioro w Polsce. Ma powierzchnię 2,2 tys. ha, maksymalną głębokość 60 m i pojemność 500 mln m³.

Poniżej zbiornika solińskiego znajduje się znacznie mniejszy zalew spiętrzony niewielką, zbudowaną w latach 1956-60 tamą w Myczkowcach.

Ostatnim punktem programu była wizyta w klasztorze – Domu Sióstr Nazaretanek w Komańczy, gdzie w okresie od 29.X.1955 do 28.X.1956 roku przebywał w Klasztorze internowany po raz czwarty Ksiądz Prymas Stefan Wyszyński. Wcześniej Ks. Prymas był więziony przez reżim w Rywałdzie Królewskim, Stoczku Warmińskim oraz w Prudniku Śląskim. Obecnie na parterze Domu znajduje się pokój z wyposażeniem pokoju Ks. Prymasa. Pokój Księdza Prymasa znajdował się na pierwszym piętrze. Wyposażenie zostało przeniesione na dół ze względów technicznych z uwagi na tłumy ludzi, które przewijały się przez ten pokój.

O pobycie Księdza Prymasa w Komańczy i powstaniu tekstu Ślubów Jasnogórskich opowiedziała nam jedna z sióstr zamieszkujących Klasztor.

Jasnogórskie Śluby Narodu Polskiego to modlitwa w formie ślubów, przyrzeczenia do Najświętszej Maryi Panny, Królowej Polski. Tekst został napisany przez Kardynała Stefana Wyszyńskiego, prymasa Polski. Jasnogórskie Śluby Narodu zostały uroczyście ogłoszone 26 sierpnia 1956 r. roku na Jasnej Górze przy udziale około miliona wiernych. Rotę Ślubów odczytał bp Michał Klepacz pełniący obowiązki przewodniczącego Episkopatu Polski. Na fotelu przeznaczonym dla Prymasa Polski leżały białe-czerwone kwiaty. Kardynał Wyszyński składał Śluby w miejscu swojego odosobnienia w Komańczy w łączności z Jasną Górą, o 10 minut wcześniej, jedynie w obecności Marii Okońskiej (założycielki Instytutu Prymasa Wyszyńskiego). 26 sierpnia 2006r. roku w pięćdziesiątą rocznicę ponowienia Ślubów Jasnogórskich w klasztorze zebrało się ponad 200 tysięcy wiernych, a tekst ślubów odczytał Kardynał Józef Glemp. Po zrealizowaniu całego programu wyjazdu i obiedzie w Komańczy, około godz. 14³⁰ grupa udała się w drogę powrotną do Łodzi. Całemu wyjazdowi towarzyszyła piękna pogoda, oraz radosny i życzliwy nastrój uczestników wyjazdu.

